

Hvordan – prosess for utvikling og forvaltning av metadata

Geir Myrind, Semicolon Samhandlingsarena, 08.09.11 Skatteetaten

Grunnsteiner for utvikling og forvaltning

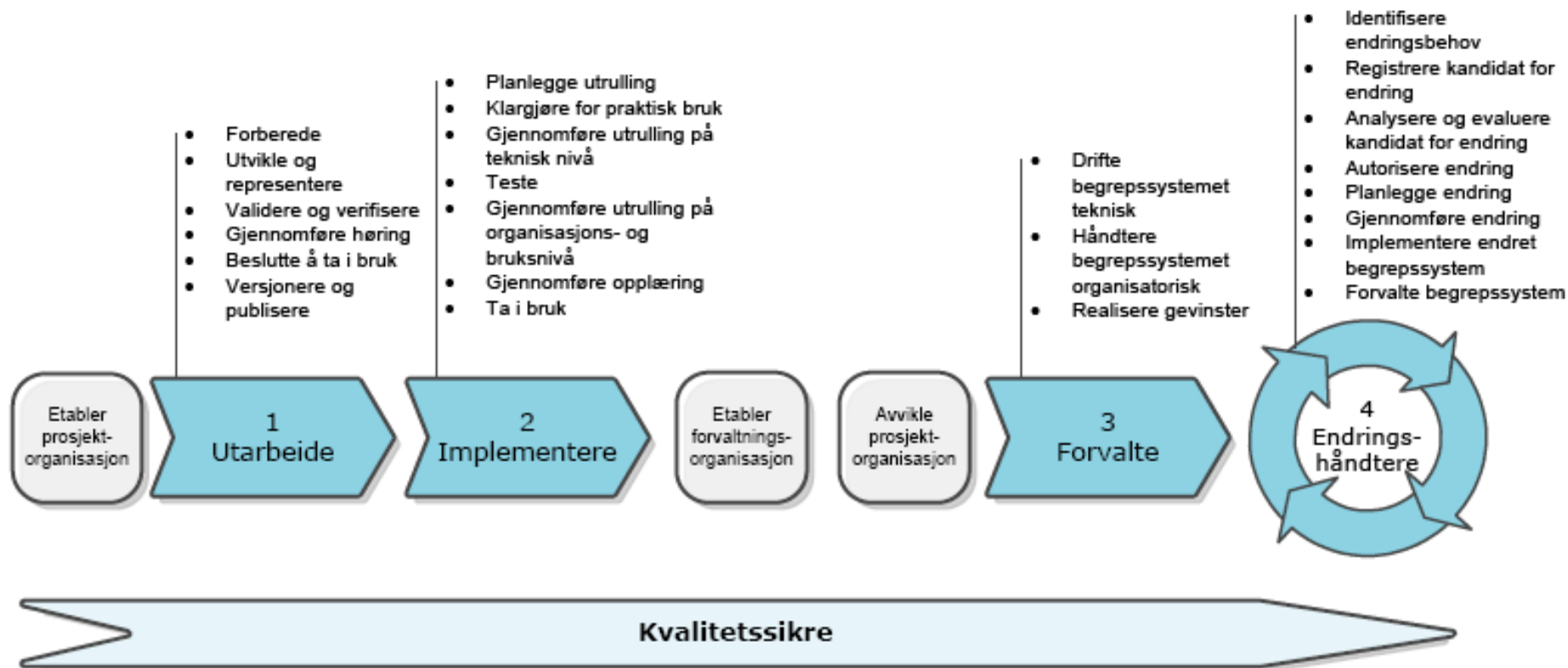
- Standarder (felles måte å beskrive metadata på)
 - prinsipper, regler og metodikk
- Felles forståelse for ulike typer metadata
- Forankre metadatahåndtering nasjonalt og i organisasjonene
 - Anerkjennelse nytte og viktighet
 - ”Andre (fellesskapet) kan dra nytte av det vi gjør”
- Etablere apparat rundt utarbeidelse og forvaltning
 - organisatorisk
 - teknisk
- Tilgjengelige og intuitive løsninger
 - viktig for at metadataene etableres og tas i bruk

- Metadata er så mangt..
- Utviklingsprosess og forvaltningsregime avhenger av type metadata
- Semantiske metadata og informasjonsmodeller (nivå 1 og 2 i NSFEM rapporten) vil ha egne prosesser
- Til forskjell fra metadata som registreres i forbindelse med en eller annen aktivitet
 - etablering av tjeneste, redigering av opplysninger om datasett på norge.no, opprettelse av dokument, registrering av metadata(!)
 - i mange tilfeller lagres metadata automatisk (brukerinformasjon, tidsstempling, registerinformasjon, etc.)

Semicolon livsyklusprosess for begreper

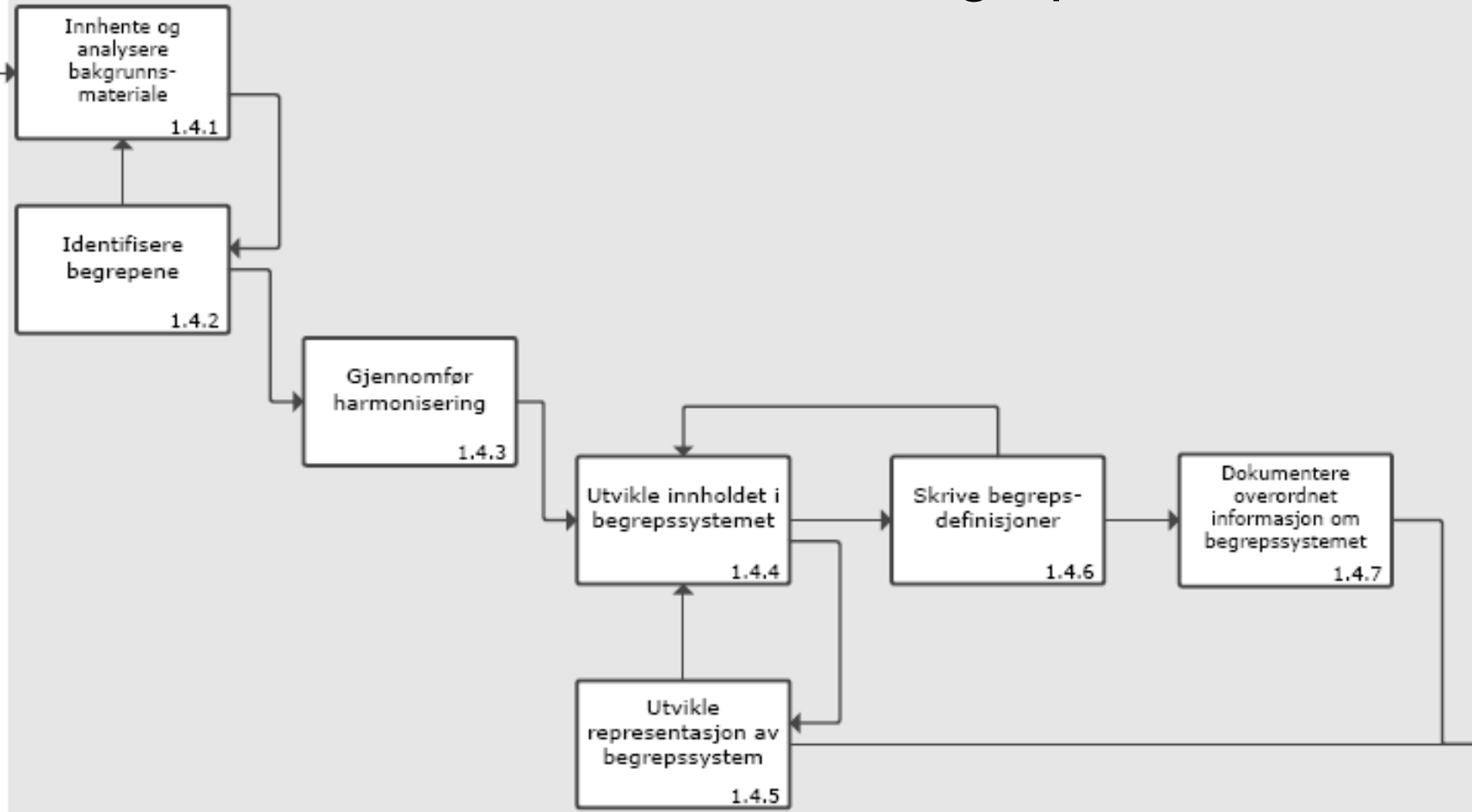

- Et begrepssystem utarbeides gjerne i prosjektsammenheng
- Analyse-, definerings- og harmoniseringsarbeid
- Krever prosjekt/-arbeidsgruppe med definerte roller
- Trenger organisasjon for forvaltning og endringshåndtering

Lignende prosess kan også brukes for informasjonsmodeller

Utarbeidelse av begreper

DELPROSESS

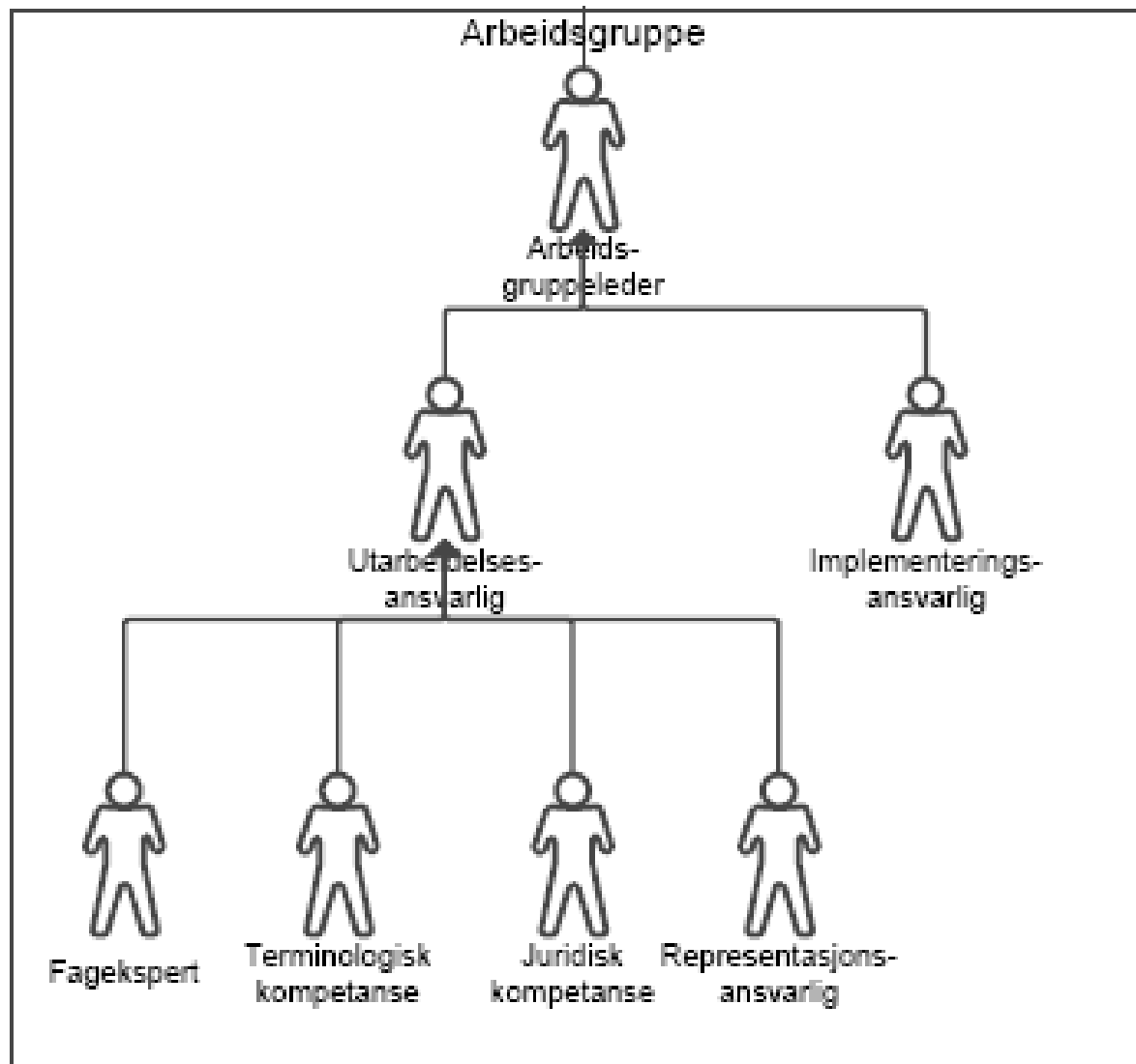

RESSURSER

- Bakgrunnsmateriale, kilder, eksisterende begrepssystem etc.
- Div. standarder
- Termlosen
- Utarbeidelsesansvarlig
- Arbeidsgruppe
- Fagansvarlig begrepseier
- Kvalitetsansvarlig
- Brukere/interessenter

Roller i utarbeidelsesprosessen

Prosess rundt flere metadatatyper - tanker rundt data.norge.no

- Data om data tilgjengelig på et felles sted
 - På omforent (standardisert struktur)
 - det vil si at metadataene (opplysningene) registreres i henhold til samme mal
- De enkelte etater og organisasjoner legger inn metadata om sine data og tjenester
 - For eksempel at Skatt legger inn metadata om hva som befinner seg i Folkeregisteret
 - Legger inn informasjon om hvilke tjenester som finnes fra folkeregisteret
 - Åpne eller med tilgangsbegrensninger ("tjenestelige behov")
 - Henviser til strukturen på dataene i form av en informasjonsmodell
 - Og gir tilgang til meningen med dataene via gode begrepsbeskrivelser
- Krever
 - Lett tilgjengelig løsning for registrering av metadata
 - Metadataredaktører i organisasjonen (tjenesteeiere og dataeiere)
 - Veiledningsmaterieell for metadataregistrering
 - Tilgjengeliggjøring av Informasjonsmodeller og begrepsbeskrivelser på kjent struktur
 - Standard mal for beskrivelse av data(sett) og tjenester

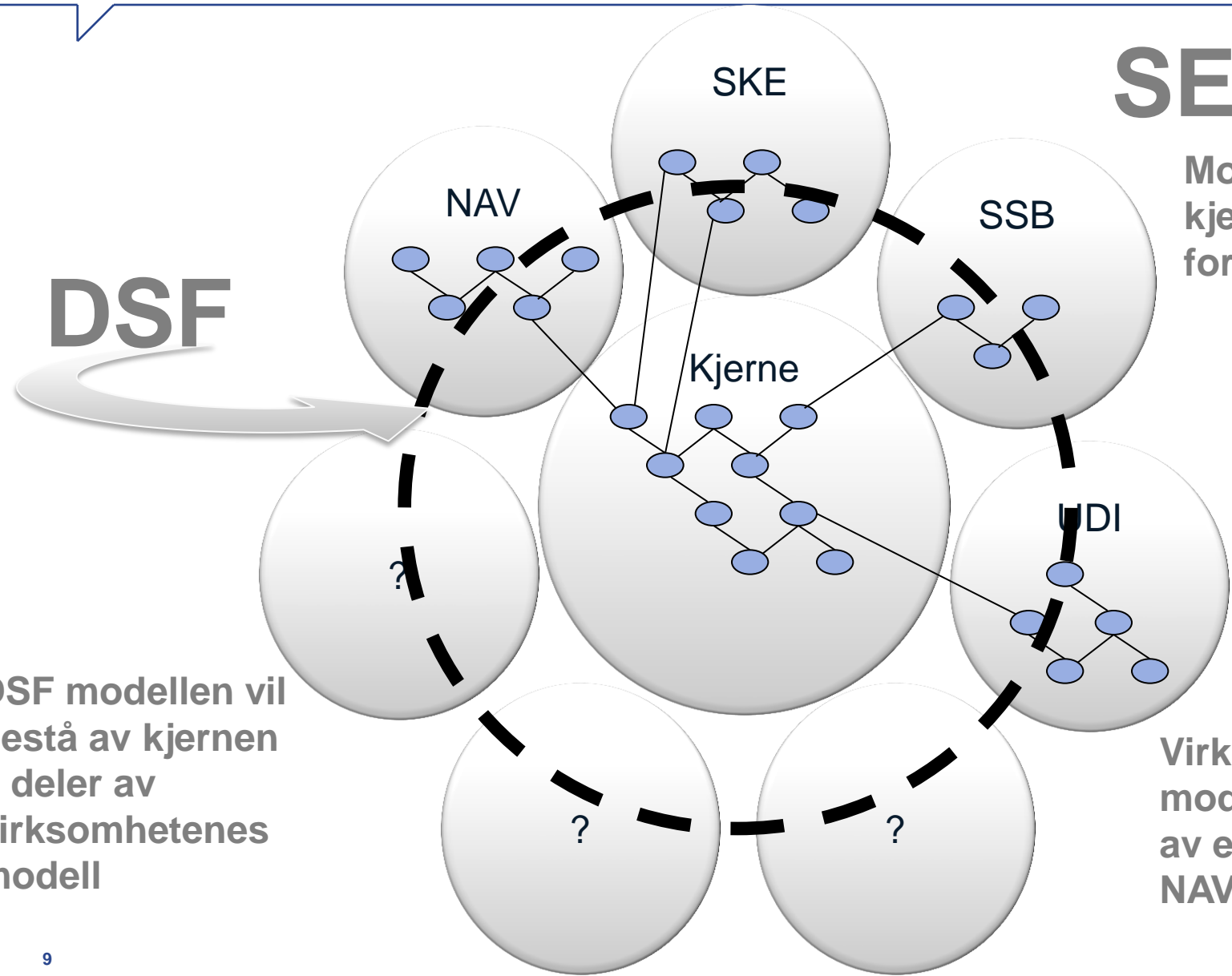
Metadatarforvaltning

- Arbeid med metadata i et samhandlingperspektiv krever en arena hvor:
 - Metadata registreres, tilgjengeliggjøres og kan gjenbrukes
 - Metadata kan samordnes og brukes på tvers av fagområder og etater
 - begreper og informasjonsmodeller
 - Det er enkelt å bruke metadataene til ulike formål
 - både teknisk (for maskiner) og for menneske
 - Metadata kan kvalitetssjekkes og feil / uoverensstemmelse avdekkes
- Fordrer omforente beskrivelser av metadata og gode forvaltningsløsninger
 - standardiserte og generelle løsninger
- Den enkelte etat beskriver sine egne metadata
 - Må følge gjeldende standarder
 - sektorspesifikke eller nasjonale

Koordinering - Felles og egne metadata beskrivelser

SERES

Modellen i kjernen forvaltes felles

DSF

DSF modellen vil bestå av kjernen + deler av virksomhetenes modell

Virksomhetens modell forvaltes av eieren (SKE, NAV...)

Metadatahverdag....

- Prosjekter arbeider raskt
 - metadata er tidkrevende
- Manglende forståelse for hva det dreier seg om
 - langsiktig gevinst, ikke mange umiddelbare frukter
- Vi klarer ikke å gjøre prosessene riktig
- Klassisk systemutviklerfelle:
 - ”trenger noe som virker neste uke, har ikke tid til samordning, vi gjør det sånn!”
- Definisjoner og beskrivelser må tas i etterkant
 - gir sjeldent god kvalitet (fokuset er på neste oppgave)
- Kvalitetssikring med domeneeksperter faller bort
 - mindre gjenbrukbar, ikke langsiktig løsning
- Metadata er tidkrevende arbeid der gevinstene ikke er så tydelige
 - ”metadata er så kjedelig, som å dokumentere kode”
- ”Løsningen er så krøkkete, gidder ikke legge inn metadataene..”
- ”Dere klarer ikke modellere hele verden!”

Metadatahåndtering må ansvarliggjøres..

- Politisk og organisatorisk
- Dedikert IKT-minister
- Metadatakoordinator nasjonalt
- Arena for nasjonal samordning og tilgjengeliggjøring av metadata
- Informasjonsarkitekter på virksomhetsnivå
 - ansvarlig for informasjonsarkitektur og metadata
- Egne enheter for utarbeidelse og forvaltning av metadata i etatene
 - Metadatakoordinator
 - Metadataredaktører
 - Modelleringseksperter
 - Sekretariat for forvaltning
- Forankre metadatabehovet i organisasjonen
 - Kompetanseheving
 - Skolere prosjekter / systemer / enheter
 - Skape bevissthet
 - Vise gevinst (!)

Spørsmål